

Loovtööst haridusprogrammiks ehk noori kaasav linnamuuseum

Keiu Telve

Muuseumis peetavad koolitunnid annavad kaaluka panuse muuseumipubliku arvukuse kasvu, see aga ei tule iseenesest, vaid on haridustöötajate suure töö tulemus. Näituse juurde kuuluvate programmide tõhusus eeldab õpetajate veenmist, et nad peaksid oma õpilastega just selle muuseumi tegevustes osalema. Koolitund kestab vaid 45 minutit, muuseumisse tulek ise võtab vähemalt pool tundi ja nii ei jää muuseumile rohkem aega kui 15 minutit. Lisatund muuseumis aga vajab teiste õpetajatega läbirääkimist, ainetundide ümbertöstmist ja direktori või õppealajuhataja luba. Lisaks peab õpetaja mõtlema piletiraha kogumise ning transpordi organiseerimise peale. Sellise kadalipu läbi teinud ja lõpuks muuseumisse jõudnud õpetaja väärrib kiitust.

Ajalootundide hulk õppekavas väheneb ja teiste ainetundide raames muuseumis käimine on pigem erandlik. Järjest teravamalt kerkib muuseumihariduses üles küsimus, kuidas jõuaksid õpetajad õpilastega muuseumisse rohkem ning kuidas kool ja muuseum saaksid üksteist paremini toetada. Kooli kaasav muuseum, mis seab esiplaanile koostöö ja aktiivse osalemise, võiks olla iga mäluasutuse haridusosakonna eesmärk.

2014. aasta sügisel võttis Tartu Linnamuuseum Tartu Karlova kooliga ette üheksa kuu pikkuse projekti. Koostöö seisnes üheksanda klassi õpilaste loovtöö raames näidendi teksti kirjutamises, selle lavastamises ja filmimises ning seejärel materjali kohandamises muuseumitunniks. Artiklis peatun osalusmuuseumi põhitõdedel ja võimalustel arendada muuseumihariduse suundi, lähemalt avan Tartu Linnamuuseumi püüdlust kaasata kooli senisest rohkem muuseumi tegemistesse.

Kaasava osalusmuuseumi põhitõdesid

Külastaja on viimase kahe kümnendi jooksul muutunud muuseumimaailma aktiivseks osaliseks – sisu loojaks, koostööpartneriks, näituse kallal töötavate professionaalide nõuandjaks ja kolleegiks. Osalusmuuseumi tähendust Eesti

kontekstis avab lähemalt kogumik «Osalus muuseumides». Sissejuhatuses toovad Pille Pruulmann-Vengerfeldt ja Pille Runnel välja, et osaluse all peetakse silmas muuseumi rollidega seotud tegevuste ja vastutuse jagamist muuseumi kasutajatega ehk siis ennekõike külastajatega. Käsitlen Tartu Linnamuuseumi kogemusele toetudes ning loovtöö projekti näitel muuseumi tegevuses osalemist ja selle projektidesse kaasatust sünonüümidenäna, sest näen neid sama protsessi kahe osana.

Publiku jõudmine muuseumisse ja kaasavatesse projektidesse eeldab huvi nii kogu muuseumi kui ka kitsama teemapüstituse vastu. Luigina Ciolfi ja Marc McLoughlin leiavad, et iga aastaga keskendutakse aina enam muuseumides märksõnadele külastajakogemus ja emotsionaalne suhestumine. Lapsed, tudengid, pered ootavad muuseumist ennekõike elamust. Nendele sihtrühmadele on info edasiandmise vorm ja viis sama oluline kui saadud teadmised. Muuseum ei saa tänapäeval jääda vaid vitriinidele ja tekstidele tuginedes kahe mõõtmeliseks. Nüüdne publik on muutunud ning passiivne õppimine ainuüksi lugemise ja vaatamise teel on kaotanud atraktiivsuse. Muuseumide eesmärk võiks olla avardada ruumi ja organisatsiooni võimalusi, katsetada uute publikuprogrammidega ning rakendada nüüdisaegseid õppimismeetodeid. Ciolfi ja McLoughlini arvates võiksid muuseumid püüelda indiviidi tasandil teadmiste edasiandmise poole, mille käigus külastaja reageerib väljapanekule arutelude ja tegevuste kaudu. See tähendab ühtlasi, et külastajal peab olema võimalik näitusele aktiivselt kaasa lüüa ja anda teatud ekspositsiooniosades oma külastusele tooni sekkumise kaudu. Samuti on uurijad leidnud, et emotsionaalne suhestumine teadmiseiga säilitab külalise tähelepanu. Kontakt eksponaadiga aitab kaasa nii esemete kui ka muuseumi väärtustamisele ning edaspidine hinnang aja-lookontekstidele on empaatilisem kui varem. Emotsionaalne lähenemine elustab möödunud sündmused, mis võib nii lihtsustada toonaste arusaamade ja aja-lookonteksti mõistmist kui ka toetada varasemat raamatuteadmist. Sealjuures on hindamatu tähtsus esemetel, mida võib katsuda, ja tegevustel, sest just keha-mälu kaudu saab muuseum edasi anda ajalookogemust ning panna külastajaid mõtlema nii mineviku, praeguse hetke kui ka tuleviku peale.

Külastajate haaramine muuseumi tegevusse eeldab senisest intensiivsemat suhtlust kahe poole vahel. Muuseumi valitud kommunikatsioonikanalid määravad ära selle, millised külastajarühmad muuseumisse jõuavad. Muuseumi eesmärgist ja tegevusest sõltub see, kas muuseumisse tulnud inimene piirdub näituse vaatamisega või kaasatakse ta mõnda vestlusringi või töötuppa, kas tal on võimalik panustada näituse lisamaterjali loomisesse ja kas külastaja jõuab muuseumipoolsetesse jätkuprojektidesse. Kuigi osaleda võib ka näiteks kogumisaktatsioonide kaudu, nii et inimene ei satugi kordagi näitusele, võiks muu-

seumi eesmärk olla siiski kaasamine võimalikult paljudel viisidel. Organisatsiooni sõnum, et koostöö publikuga kõikidel tasanditel on võimalik ja oodatud, peab olema konkreetne ja sihtrühmale arusaadav. See omakorda vajab muuseumis eesmärkide läbimõtlemist, töötajate innustamist ning kaasamisprotsessi sõnastamist, miks ja kelle jaoks selliseid projekte ette võetakse. Kaasamise eesmärk ei saa olla ainult publikuarvu suurendamine, vaid peamiseks sihiks võiks võtta muuseumi muutmise ühiskonnas nähtavamaks.

Tartu Linnamuuseumi kaasavad projektid on siiani olnud suunatud enamjaolt kooliõpilastele. Mitmeid kuid ette planeeritud ühisprojekt, millel on hea õnne korral ka väljastpoolt tulev rahastus, võib muuta klassiga muuseumis käimise palju lihtsamaks. Mitmepaikse ja erinäolise õppimiskogemuse pakkumist toetab ka riiklik õppekava, mis näeb ette kooli tihedamat koostööd muuseumide, teaduskeskuste, raamatukogude ja teiste haridust toetavate asutustega. Ida Brændholt Lundgaard toob esile, et üleüldiselt on arusaam haridusest tänapäeval muutumas. Haridussüsteemi eesmärk on õpetada, kuidas saada hakkama mitmekülgses maailmas, seega tuleks esikohale seada universaalsete oskuste arendamine. Loovus, suhtlemisoskus, analüüsivõime ja enesekindlus mõjutavad noore inimese hakkamasaamist kõikides õppeainetes. Veelgi enam, vaheldusrikas teadmiste omandamine toetab inimese terviklikku arengut ning tema toimetulekut ühiskonnas. Muuseum saab siinkohal olla koolile aktiivne koostööpartner.

Muuseum saab koostööprotsessis võtta mitmesuguseid rolle, vajaduse korral olla teadja ja suunaja, teises olukorras tagaplaanil olev nõuandja. Kaasamisprotsess võib olla ka vastupidine: teadmine on hoopis näituse külastajal ning muuseum on õppiija rollis. Muuseumi prioriteediks võiks siinkohal olla koostöö erinevate ühiskonnarühmadega. Mida rohkem on projektide juurde toodud inimesi, seda suurem on selle asutuse tähtsus ühiskonnale.

Projekt «Tartu rahu» – näide kaasavast muuseumist

Koolitusprogrammide, erialaseminaride ning konverentside teemapüstitusi vaadates on publiku kaasamine nii Eesti kui ka Euroopa muuseumides oluline. Haridusprogrammide kuraatoreid innustatakse mõtlema sellele, kes on nende koostööpartnerid ning kuidas võiks neid senisest aktiivsemalt muuseumiga siduda.

Koostööprojekt Karlova kooliga sai alguse augusti viimastel nädalatel saadetud kümnekonnast e-kirjast Tartu Linnamuuseumi lähedaste koolide ajalooõpetajatele ja huvijuhtidele. Kutsusime õpetajaid enne kooli algust kohtuma, et arutada, kuidas saaksid muuseum ja kool üksteist senisest rohkem toetada.

JONIS 1. Tartu rahu projekti trupp pärast võttepäevi Tartu Linnamuseumis. Vasakult esimene artikli autor, linnamuseumi pedagoog Keiu Telve. Foto Külliki Kask.

Peamiste küsimustena oli õhus, milliseid muuseumitunde õpetajad vajaksid, kuidas neil oleks mugavam muuseumis käia, kuidas muuseum saaks olla abiks loovtööde kirjutamisel ning milliseid suuremaid projekte tasuks üheskoos ette võtta. Isiklik kontakt õpetajatega oli mitu korda tõhusam kui kümned varasemad hulgipostitused. Kohtumine toimus õpetajatega kolmest koolist, aktiivne koostöö kujunes neist Raatuse ja Karlova kooliga.

Siinkohal peatun pikemalt Karlova kooli projektil «Tartu rahu». Kooli huvijuht viis mind pärast esimest kohtumist kokku emakeele ja kirjanduse õpetaja Külliki Kasega, kes juhendas juba mitmendat aastat kooli näiteringe. Koostööprojekti esmane idee tuli temalt. Kõigil üheksandate klasside õpilastel tuli kooliaasta alguses valida loovtöö projekti teema. Üheksanda klassi näiteringi noored olid huvitatud loovtööna millegi mängulise ja veidi teistsuguse tegemisest. Samal ajal oli muuseumil soov välja töötada Tartu rahu käsitlev haridusprogramm. Ühelt poolt ei tahtnud me põhikooli kolmandale astmele ja gümnaasiuminoortele mõeldud programmi üles ehitada loenguvormis ettekandele ja töölehtedele toetudes. Teisalt oli muuseumis sellel teemal kasutada vaid üks väike ekspositsiooniruum seinatekstide, Tartu rahu laua ning mõnede üksikute esemetega. Koolitunni läbiviimiseks oli materjali vähevõitu. Tundus, et etüüdil põhinev Tartu rahu tund, mis kasvaks välja üheksandike loovtööprojekti, oleks nii muuseumi kui ka kooli murele ühine lahendus.

Projekt õpetaja Külliki Kase ja üheksanda klassi õpilastega algas oktoobrikuu ühe neljapäeva esimeses tunnis. Esimeseks kohtumiseks olid mul kaasas mõned raamatud – Jaan Poska märkmed ja Ants Piibu päevik –, samuti pildid ja varem kogutud lood, et kõita varasel hommikutunnil õpilaste tähelepanu. Pärast minu monoloogi, mis pidi muutma Tartu rahu kõige põnevamaks sündmuseks Eesti 11 000-aastases ajaloos, oli klassis vaikus. Küsimuse peale, kes tahaksid siduda oma loovtöö ajalooa, ei tulnud esmalt ühtegi vastust. Seejärel kostis tagapingist tulevase peategelase hääl: «Egas midagi, teeme siis selle ära!» Tunni lõpuks oli esialgne trupp kümnekonna õpilasega koos.

Esimeseks proovikiviks oli näidendi kirjutamine. Õnneks võttis initsiatiivi enda kätte Külliki Kask. Ülejäänud trupp oli toetaja, kaasamõtleva ja kommenteerija rollis. Tuginedes varasemale erialakirjandusele, Vabadussõjast kirjutanud autorite teostele ning Tartu rahu allkirjastamisel osalenud inimeste märkmetele löime kümme tegelaskuju. Peategelaseks sai iseenesest mõistetavalt Jaan Poska, Eesti delegatsioonist kaasati veel mängu Mait Püüman ja Jaan Soots, Vene poolt Adolf Joffe ja Leonid Krassin. Lisaks sai väikse kõrvalosa Jaan Tõnissoni tegelaskuju. Kõrvalliini moodustas näidendis Poska perekonna lugu, mis andis kirjade, telegrammide ja ajaleheartiklite kaudu edasi laiema pildi lavastuse keskmes olevast ajalooüldmusest.

Loovtöö juhendamine tõi esile kooli, muuseumi ja õpilaste erineva elurütmi. Sobivaim koolipoolne prooviaeg oli hommikul, loovtöö tegemiseks mõeldud esimeste tundide ajal. Noortele olnuks kõige sobivam aeg pärast kella kuut-seitset, kui koolipäev oli lõppenud ja huviringides käidud. Mõlemad kellaajad olid aga väljaspool muuseumi lahtioleku tunde. Mõnevõrra leevendas olukorda kahe juhendaja olemasolu. Õpetaja sai noortega proovi teha aeg-ajalt emakeeletundide ajal, muuseumi ruumid sai vajaduse korral noortele näitlejatele avada nii varahommikul kui õhtupoolikul. Nii õnnestus luua süsteem, mis hoidis noori lavastuse ettevalmistuse juures järjepidevalt iga nädal. 20. sajandi algusele omase keelekasutusega tekstide päheõppimine oli intensiivsele prooviperioodile vaatamata õpilastele vaevaline ja aeganõudev.

Meie kui juhendajate eesmärk oli luua lavastuses ajastuillusion vastavate käitumismaneeride, kõneviisi ja riietusmoega. Just väikesed detailid, nagu 1920ndate aastate Postimehe käes hoidmine või sulega lepingule alla kirjutamine, panid noored näitemängu sisse elama ja andsid neile ajalootunnetuse. 20. sajandi alguse eluolu muutus laval elavaks viimastes proovides, kui noored said selga kostüümid. Siis polnud ruumis enam üheksanda klassi õpilased, vaid Vabadussõja-aegsed advokaadid, arstid ja sõjaväelased ning muretsev perekond – proua Poska laste Ksenija, Leena ja Jaaniga. Ajastu taasloomist võis pidada õnnestunuks.

JONNIS 2. Vara põhikooli õpilased Tartu rahu käsitlevas muuseumitunnis. Foto: Keiu Telve.

Tööprotsessi esimeses pooles jõudsime arusaamale, et ainuüksi näidendi ja lavastuse tegemisest ei piisa ning lõpptulemuseks võiks olla hoopis Tartu Linnamuuseumisse jääv videomaterjal. Näidendi põhjal lühifilmi lavastamine tundus projekti loogilise jätkuna ja ka noored olid mõttest innustatud. Filmi lavastamine ja selles mängimine oli õpilastele uus töövorm ning lisas energiat projekti lõpuni viimiseks.

Muuseumile ei piirdunud Tartu rahu projekt filmi valmimisega. Film ja näidend olid alles esimene osa suuremast projektist – Tartu rahu muuseumitunni väljatöötamisest. Külliki Kasega loodud tekstile toetudes ning arvesse võttes loovtöö juhendamise kogemust, lühendasin näidendit, et seda oleks võimalik muuseumis toimivas ajalootunnis 20 minutiga läbi mängida. Samuti oli eelduseks kogu klassi, 25 kuni 30 õpilase, kaasamine.

Sellest tulenevalt jagasin näidendi teksti seitsmeks alaosaks, igale osale määrasin tegelaste arvu, mida oleks vajaduse korral võimalik suurendada või vähendada, ning lõin algmaterjali, mis oli mõeldud etüüdidel põhineva muuseumitunni läbiviimiseks.

Nüüdseks Tartu Linnamuuseumi haridusprogrammide hulka kuuluv muuseumitund koosneb kolmest osast. Esiteks saab iga muuseumisse tulnud klass ülevaate 20. sajandi alguse Eestist. Tunni esimeses pooles räägitakse veebruar- ja oktoobrirevolutsioonist ja Eesti Vabadussõja käigust ning antakse ülevaade Tartu rahu delegatsiooni liikmetest ja rahuläbirääkimiste protsessist. Loenguosa annab eelteadmised näidendi tekstist arusaamiseks ning tuletab meelde varasemaid õpikuteadmisi. Sissejuhatav osa võimaldab muuseumitundi tulla ka nendel õpilastel, kes pole ajalootunnis selle teemani veel jõudnud.

Muuseumitunni teise osa alguses jagatakse klass seitsmeks rühmaks ning rühmades jaotatakse rollid. Kokku võttes on ühes klassis neli Poskat, mitu Püümanit ja Sootsi, kaks Krassinit ja Joffet. Kõiki tegelasi dubleeritakse ning iga õpi-

lane saab mängida ühe osa Tartu rahu allkirjastamise protsessist. Seejärel suunatakse iga rühm neile mõeldud prooviruumi, kus poole tunni jooksul harjutatakse teksti, arendatakse oma tegelaskuju ning proovitakse lavaliikumist.

Muuseumitunni lõpetab näidendi läbimängimine, kus stseen stseeni haaval vahetuvad tegelasi kehastuvad inimesed, aga tegelaskujud korduvad ning lugu liigub lineaarselt, katkematult edasi. Mängimine eeldab tekstis orienteerumist, improvisatsiooni ja tähelepanelikkust. Loo katkematu ettekandmine muudab selle tervikuks ning seob prooviperioodi ja sissejuhatava loenguosaga. Pooleteise tunni jooksul mõtestavad noored Tartu rahu perioodi kuulamise, mängimise ja vaatamise kaudu. Samuti toetab muuseumitund noorte koostööoskusi, loovust ning esinemisjulgest. Ka õppeainete lõimimist ei ole muuseumitunnis kõrvale jäetud. Kogu protsess haarab gooti kirjas teksti lugemist, selle mõistmist ning arusaadaval viisil ettekandmist klassikaaslastele.

Üheksa kuu pikkune Tartu rahu projekt oli kasulik nii õpilastele kui juhendajatele. Kahe asutuse koostöö vajas pidevat infovahetust ning teineteise tööriitmiga harjumist. Projekt lähendas muuseumi ja kooli ning pani üksteist paremini mõistma. Kogu protsess täiendas muuseumi haridusprogrammide kuraatori tööülesannete nimekirja. Üheksa kuu jooksul sai minust lisaks tunnihile näidendi kirjutaja ja lavastaja, kostümeerija, grimeerija ning operaator ja režissöör. Lisaks ei olnud need noored tavapärased õpilased, kes satuvad muuseumisse vaid tunniks või paariks. Tegemist oli minu juhendatavatega, kelle loovtöö tulemus olenes meie kõigi ühistest pingutustest. Tavapäratu haridusprojekti ettevõtmine ei avarda mitte ainult muuseumi piire, vaid annab palju juurde inimestele, kes sellega tegelevad.

Projektist kaasamise vaatenurgast

Tartu rahu projekti peamine eesmärk oli pakkuda noortele muuseumis tegutsemise kogemust. Noorte kaasamine on muuseumi jätkusuutlikkuse alus ning muuseumi puudutavate stereotüüpide lõhkumine võiks olla üks haridusprogrammide mõte. Näidendi truppi kuuluv poiss küsis minult ühel hommikul, et mida ma muuseumis siis teen, kui neid ei ole. Tal oli kindel arusaam, et muidu on muuseumiruumid tühjad ning ega majas peale nende näidendiproovide midagi ei toimugi. Õnneks sain ma sel päeval öelda, et tulemas on ekskursioon, ajalohuviliste klubi ning päris õhtul veel tudengid, kes hakkavad tegema muuseumi jaoks intervjuusid. Selliselt ei olnud see noor kunagi muuseumi peale mõelnud. Tõenäoliselt polnud keegi trupist varem veetnud nii palju tunde muuseumiseinte vahel. Ma usun, et muuseum sai nende jaoks uue tähenduse ja mõtte.

Noorte ja laste kaasamiseks peab muuseum olema mänguline. Ometigi on see märksõna, mida konservatiivsemad muuseumitöötajad pelgavad – kas tõesti muudame näitused mängumaaks? Kui mängul on eesmärk, tegevuskäik ja hariv sisu, on see mõtestatud tegevus. Samuti ei muuda mängu vähem tõsiseltvõetavaks tõsiasi, et see on meelelahutuslik ja tore. Õppida võib olla tore, eriti muuseumis, ning see võiks olla mantra, mida kordavad nii õpetajad, õpilased kui ka muuseumitöötajad. Omakorda toetab etüüdidel tugineva muuseumitunni vormis õppimine lisaks ajalooteadmistele ja näitlemisoskustele mitmeid teisi pädevusi. Tund muuseumis haarab rühmatööd, tööülesannete jagamist, vastutuse võtmist, avalikku esinemist, enesekehtestamist ning teiste kuulamist. Lisaks väärib eraldi mainimist oskus õpetada – Graham Black on välja toonud, et inimene õpib kõige enam just ise õpetades. Need on oskused, mis vajavad õppimist ja õpetamist, aga millele on koolitundides vähe ruumi. Muuseum võiks olla koolile siinjuures aktiivne koostööpartner, kui me vaid ise seda rolli paremini tajuks.

Olen igati nõus Luigina Ciolfi ja Marc McLoughliniga, et kaasamise võtmesõnaks on publiku emotsionaalne suhestumine eksponaatide ja tekstidega. Muuseumis olevad esemed kannavad endas minevikku ja just nende toel võib muutuda ajastu tähendus elavaks. Eespool kirjeldatud muuseumitundi juhtides näen, kuidas noortel tekib emotsionaalse kontakti kaudu huvi teadmise vastu. Tartu rahu muutub nende jaoks tähenduslikuks Jaan Poska tegelaskuju avamise kaudu. Tunni lõpuks pole Poska ainult Tartu rahulepingu allkirjastaja, vaid luust ja lihast inimene. Vahest veelgi edukamalt aitab ajaloo suhestuda Tartu rahu laud. Teadmine, et selle mööblitüki ümber istusid delegatsiooni saadikud, ja veelgi enam, õigus istuda näidendis mängides samal kohal, kus kunagi istusid Poska või Krassin, loob kontakti oleviku ja mineviku vahel ning õpikuteadmine saab liha luudele. Seesugune elamuslikkus on võimalik ainult muuseumis.

Kokkuvõte

Leian, et Tartu rahu projekti üks tugevaimaid külgi oli kooli, õpetaja ning kümne õpilase aktiivne sidumine linnamuuseumiga. Ennekõike väljendub see suhtumise muutumises: Tartu Linnamuuseum ei ole sellele rühmale üks paljudest Eesti muuseumidest, sellel on lisatähendus, mis tekkis isikliku kontakti kaudu. Programmi loomisel võetud vastutus võimaldas tekkida isiklikumal suhtel ning tõenäoliselt tuntakse muuseumi tegemiste vastu ka edaspidi suuremat huvi. Leian, et Karlova kooli õpetaja ja noortega loodud projekt vastab

igati Pruulmann-Vengerfeldti ja Runneli (2013) kaasava muuseumi definitsioonile: muuseumiga on tihedamalt seotud rühm inimesi, kes on võtnud vastutuse ning aktiivse rolli nii ühe haridusprogrammi koostamises kui ka muuseumi tegevuses laiemalt.

Karlova kooli õpilaste loovtööks ja projekti otseseks lõpptulemuseks on 34-minutiline lühifilm Tartu rahu allkirjastamisest. Juhendajad ja osalejad võivad olla uhked uute teadmiste ja oskuste üle. Muuseum on aktiivselt osalenud ühe klassi õppekava täitmisel ning loonud head suhted õpetajate ja koolikollektiiviga. Kool on andnud noortele võimaluse osaleda teise organisatsiooni töös ning avardanud formaalhariduse piire. Lisaks on teiste Eesti koolide õpilastel võimalik tulla Tartu Linnamuuseumisse mängima oma varianti Tartu rahu sõlmimisest ning programmi laiem mõju koolinoortele võiks olla alles ees.

From creative work to educational programme or youth-involving City Museum

Summary

The educational department of each memory institution should set as one of its targets a museum involving school, which brings to the fore collaboration and active participation. In the autumn of 2014, the Tartu City Museum in cooperation with Karlova School launched a nine-month project, dedicated to the Tartu peace negotiations between Estonia and Russia in 1920 and its background. Within the project the ninth-grade pupils were supposed to write, as creative work, a script for a play, stage it, film it, and then adapt the material for a museum class.

The main objective of the Tartu Peace Treaty project was to offer young people experience of museum work. Most probably, no-one of them had ever before spent so many hours inside a museum. The museum acquired a new meaning for them and their interest in museum activities increased considerably. The idea of a museum class devised in collaboration with young people is just as important. Museum classes meant for basic and secondary school (gymnasium) pupils, in which they participate in the performances, enable them to feel as if part of history and could, in a wider perspective, kindle interest in the subject.

The article dwells upon the basics of the participant museum and the opportunities to develop different trends in museum education, as well as the attempts that the Tartu City Museum has made to involve school, more than ever, in museum activities.